

Toelichting bij het besluit tot vaststelling van een beschermd dorpsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet in Aalten, gemeente Aalten.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart door een stippellijn begrensde gebied. (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek. nr. 056)

De markt te Aalten is gelegen ten noorden van de Nederlands Hervormde kerk, een pseudobasiliek, die in de 15de eeuw gebouwd werd tegen een romaanse tufstenen toren, dagtekenend uit de 12de eeuw. Het langwerpige plein kan als een waardevol historisch stedenbouwkundig element worden aangemerkt door zijn ligging ten opzichte van de monumentale dorpskerk en de straten in de kern van Aalten, waaronder de Landstraat, de Haartsestraat en de Kerkstraat. Voorts vormen de hoogteverschillen in de kom van het dorp, die de markt en de kerk in relatie tot de omliggende straten tot een interessant ruimtelijk gegeven maken, een verrijkend element. Bij het ervaren van deze niveauverschillen speelt de bebouwing, die gelegen is op de grens van "hoog en laag" tussen de Markt en de ten westen hiervan lopende landstraat een belangrijke rol. In tegenstelling tot de in sterke mate gemoderniseerde panden in de omliggende straten, bezitten die aan de Markt vrijwel nog alle een 19de eeuws karakter. Ofschoon sober van architectuur, verlenen zij de Markt, ondanks de van weinig fantasie getuigende moderne bestrating, een cachet de aan de zuidzijde van het plein gelegen kerk waardig.

Afzonderlijke vermelding verdient het uit 1844 daterende raadhuis, evenals het hiernaast gelegen pand Markt nr. 5. Van belang is voorts het aan de tegenoverliggende zijde gelegen hoekpand nr. 2, waarvan de 1817 gedateerde topgevel interessante details vertoont. Ook het hiernaast gelegen, helaas verminkte pand Markt nr. 4 bezit een historisch belangrijke kern. Tenslotte verdienen de panden Markt nr. 12 en 14 (museum) te

worden opgemerkt, die het plein aan de noordzijde afsluiten. Wijzigingen in de aard van de bebouwing, bij voorbeeld tengevolge van winkelvestiging of andere wijzigingen van stedenbouwkundige aard, zullen een ernstige aantasting van het historische aspect van de Markt kunnen betekenen en hiermede ook de situatie van de Nederlands Hervormde kerk ongunstig beïnvloeden. Met deze aanwijzing is in geen deele een volledige conservering van de huidige toestand beoogd. Wel heeft zij tot strekking het treffen van zodanige stedenbouwkundige maatregelen als noodzakelijk zullen zijn om het behoud en het voortbestaan van het historische aspect van de Markt te waarborgen. Bij een regeling van welke aard ook, de Markt en omgeving betreffende, zal met dit aspect rekening gehouden dienen te worden.

Behoort bij het besluit van de Ministers van
Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en
van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
van 12 mei 1966, nr. 114.251, afdeling O.K.W.

